

MYRENE I LØTEN HERRED

Av Aasulv Løddesøl og J. Heggelund Smith.

II.

1. Myrene i Løten almenning.

Myrarealet i Løten almenning utgjør i alt 35,763 dekar eller ca. 83 % av herredets myrer. Herav er 1,0 % lyngrik mosemyr, 73,4 % grasrik mosemyr, 5,6 % grasmyr, 2,3 % krattmyr, 6,5 % furuskogmyr og 10,8 % gran- og bjørkeskogmyr. 3 myrer som etter oppdemningen av Rokosjøen står under vann, utgjør 0,4 % av myrarealet. I alt opptar myrene 16,5 % av almenningens totalareal, som ifølge almenningkartet utgjør 217,097 dekar.*)

Det er grasrik mosemyr som utgjør den overveiende del av myrarealet, mens de andre myrtyper har forholdsvis liten utbredelse. Lyngrik mosemyr utgjør som vi ser bare 1 % av myrarealet, men det finnes riktignok små partier av lyngrik mosemyr innen den grasrike mosemyr, som imidlertid ikke er utskilt for seg da dette ikke ville ha hatt noen som helst praktisk betydning. Selv om dette var blitt gjort, ville det influere svært lite på den prosentvise fordeling mellom myrtypene.

I søre delen av almenningen ligger myrene jevnt fordelt, og her finnes ingen riktig store myrer. I midtre delen, omkring jernbanelinjen og veien til Elverum, finnes ganske store myrstrekninger. Sør for Narsetra, Savalsetra, Gryllingsetra og Olsetra er et bredt belte tvers over almenningen hvor det bare er meget små og spredte myrer. Storparten av myrene i almenningen ligger nord for de nevnte setrer.

Det største sammenhengende myrparti er Killingkjølen (myr nr. 495)**) med tilstøtende myrer. Det strekker seg fra Målisetra i sør til Gitvolsfjellet i nord. Også sør for Målisetra ligger et stort myrområde (myr nr. 390). Begge de nevnte områder fortsetter over grensen til Vang almenning og henger sammen med de store myrer der. Forholdsvis store myrer finnes dessuten innen et område som strekker seg fra vestsida av Målifjellet og Svanfjell og videre over Klekkefjell til Savalseterberget. Myrenes beliggenhet i forhold til høyden over havet er oppgitt i tabell 6. Det fremgår av tabellen at 40,5 % av almenningens myrer ligger sør for en linje trukket over Narsetra, Savalsetra, Gryllingsetra og Olsetra. 500 m kurven går like i nærheten av alle disse setrene. Bare myrene i nordspissen av almenningen og ved Målifjell og Svanfjell, dvs. ca. 11 %, ligger høyere enn 700 m o. h.

Myrenes dybde veksler, men det er sjelden å treffe større dybder

*) Det utarbeidede myrkart i mst. 1 : 25,000 over Løten almenning vil av økonomiske grunner ikke kunne tas inn her.

**) Nummerne på myrene refererer seg til kartene og den utarbeidede myrfortegnelse.

enn 5 m. Særlig i den nordlige delen av almenningen finnes ganske store områder hvor dybden dreier seg om 1 m. Undergrunnen består praktisk talt overalt av sand, grus og stein. Bare rent unntagelsesvis ble under boringene påtruffet gytje eller leir i bunnen av myrene.

Formolding og fortorving varierer fra myr til myr. Store strekninger av grasrik mosemyr har tykt moselag øverst og er svakt formolda. På den annen side finnes det ikke ubetydelige arealer av denne myrtype som har en ganske høy formoldingsgrad. Gjennomgående er dog formoldinga på de grasrike mosemyrer ikke så langt fremskredet som på de øvrige myrtyper.

Dyrkingsmyrer: Under befaringen har et myrareal på 7930 dekar eller ca. 22 % av myrarealet fått karakteren D3 eller bedre.*) Dette vil si at disse myrer anses som noenlunde gode dyrkingsmyrer. Som dyrkingsmyrer har vi først og fremst regnet grasmyra, krattmyra og bjørkeskogmyra og bare for en mindre del de grasrike mosemyrer og furuskogmyrene. Omtrent 5000 dekar av arealet ligger lavere enn 600 m o. h. og bare ubetydelig over 700 m.

I almenningen er betydelige myrarealer grøftet med tanke på skogreising. En del av disse myrer er her regnet som dyrkingsmyrer. Bare i enkelte tilfelle er ganske små myrer som nok er skikket for oppdyrking, men som praktisk talt er tilgrodd med skog, ikke tatt med i det foran nevnte areal.

I det følgende skal vi nevne noen av de myrene som kan komme på tale til dyrking.

Av større myrer i den sørligste delen av almenningen nevnes myr nr. 139 (Lomtjernsmyra) og myr nr. 126. Disse myrer utgjør tilsammen ca. 410 dekar, hvorav mesteparten er dyrkbart. Den overveiende del består av grasmyr og krattmyr, som regel noenlunde vel formolda. Den gjennomsnittlige dybde er 2,5—3,0 m, men på begge myrer forekommer dybder på over 5 m. Undergrunnen består av sand, grus og stein. Et mindre parti nordligst på myr nr. 139 er allerede dyrket. Hele arealet kan grøftes.

Her sør er det for øvrig bare små, spredte myrer som er skikket til dyrking. De fleste er grøftet for skog og allerede mer eller mindre tilvokset.

Ved Trønneshagen, på begge sider av Svartelva, ligger myr nr. 98. Ca. halvdel ligger utenom almenningen. Arealet utgjør i alt omkring 125 dekar. Alt sammen er vel formolda grasmyr, men en stor del ligger så lavt at det ikke kan utnyttes ordentlig uten forholdsvis store omkostninger. Myra brukes nå til beite.

I vestre del av almenningen, mellom Rokosjøen og jernbanelinjen, ligger flere myrer av forholdsvis god kvalitet. Dette gjelder myrene nr. 26, 27, 29, 35, 37, 43, 44, 45 og deler av myrene nr. 28, 36, 40, 47 og 55, som tilsammen har et areal av ca. 800 dekar. Innen området er

*) Jfr. Medd. fra Det norske myrselskap 1935, side 76.

Tabell 6.

Beliggenhet i høyde over havet for myrene i Løten almenning.

Høyde over havet i meter										Sum	
Under 500		500—600		600—650		650—700		Over 700		Dekar	%
Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%		
14,482	40,5	4,201	11,7	5,618	15,7	7,582	21,2	3,880	10,9	35,763	100

det grasmyra som dominerer, mens det er forholdsvis lite av de andre myrtyper. Stort sett er formoldinga langt fremskreden, og alle myrene kan grøftes. Særlig vil vi fremheve myr nr. 44 og 45, som begge ligger gunstig til for dyrking.

Nord for Ebro og omkring Sørslisjøen ligger et myrområde på omkring 770 dekar. Det omfatter størstedelen av myrene nr. 183 og 185 samt myr nr. 186. Kratt- og bjørkeskogmyr dominerer i utbredelse, og som regel er myrene noenlunde vel formolda, mange steder vel formolda. Vestlige del av myr nr. 183, som er grøftet for skog, har nå en meget pen bestand av bjørk. Det ble her målt dybder fra 0,3 til over 5 m på undergrunn av sand, grus og stein. Største dybde ble observert på myr nr. 183 hvor det er ganske store arealer av dyp myr.

Dette felt ligger like inn til riksveien Hamar—Elverum, og dessuten er det bilvei langs feltet både i sørvest og nordvest. Grøfteforholdene er imidlertid mindre gunstige. For å få utnyttet myrene helt ut må både Ebrotjernet og Sørslisjøen senkes. Som forholdene er nå renner Terningåa under flom inn i Sørslisjøen, og for å hindre dette må det utføres et ganske stort reguleringsarbeid.

Sørøst for Ebro og sør for jernbanelinjen ligger myr nr. 10. Den ble for flere år siden oppdyrket til beite, men er blitt lite nyttet og gror etter hvert til med skog. I nærheten ligger flere mindre myrer av ganske god kvalitet. Alle er grøftet for skog og mer eller mindre tilgrodd med bjørk.

Alle myrer som er nevnt foran ligger lavere enn 300 m o. h.

Løten almenning har nå under bygging en vei som går ut fra riksveien ved Ebro, forbi Nysetra, Narsetra, Storholtsetra, Øisetra, Storødegården seter og like nord til Gitvola seter. Denne veien vil lette en eventuell utnyttelse av myrene.

Nord for Narsetra ligger myrene nr. 230, 233, 236 og 239 med et samlet areal av ca. 200 dekar. Det aller meste består av grasrik mosemyr med mindre partier bjørkeskogmyr imellom. I tillegg til de nevnte myrer finnes det et ikke ubetydelig areal forsumpet skogmark og bjørkeskogmyr (ikke avsatt som myr på almenningsskartet) som i tilfelle kan dyrkes sammen med myrene. Den nye almenningsveien

går gjennom feltet, og grøftingsforholdene er stort sett gunstige. Høyden o. h. er 550—590 m.

Nordover til Storødegården seter langs den nye veien er det mest småmyrer som er av såpass god kvalitet at de anses skikket til dyrking. Hertil kommer en del forsumpet skogmark, vesentlig bevokset med bjørk, som i tilfelle vil kunne dyrkes i tillegg til myrene.

Nord for Storødegården seter og øst for almeningsveien ligger et myrområde av god kvalitet. Det omfatter myrene nr. 277, 278 og 279 og storparten av myr nr. 280, tilsammen et areal av ca. 420 dekar. Grasrik mosemyr har størst utbredelse innen området, men det forekommer også partier med grasmyr og bjørkeskogmyr. Formoldinga veksler noe, men gjennomgående er myrene noenlunde vel formolda. Dybden varierer mellom 0,3 og 4 m på sand-, grus- og steinundergrunn. Myrene heller mot øst og er lette å grøfte. Området ligger forholdsvis gunstig til for utnyttelse til beite, like ved vei og ikke langt fra Storødegården seter. Høyden o. h. er 620—650 m.

Sør for Gitvola seter ned mot Øksna ligger flere gode myrer. Området omfatter myrene nr. 267, 269, 498, 499, 500 og 501. Lenger øst, på grensen mot Elverum, ligger myrene nr. 270 og 271. Disse myrer ligger mellom 650 og 700 m o. h. og utgjør tilsammen vel 400 dekar. Den overveiende del består av grasrik mosemyr, men flere steder er partier med grasmyr og bjørkeskogmyr. Storparten av myrene er noenlunde vel formolda og lette å grøfte. Undergrunnen består av sand, grus og stein. Det ble målt dybder fra 0,2 til 4,5 m.

I tillegg til de vanlige undersøkelser ble det her tatt opp detaljkart over et 275,7 dekar stort område som tenkes utlagt til kulturbeite. Herav er 222,9 dekar myr og 52,8 dekar fastmark. Dette felt ligger mellom Øksna og den nye almeningsveien og omfatter myrene nr. 498, 499, 500 og 501 samt nordlige del av myr nr. 267. Det er 10 småbrukere i Løten som tenker å få i stand fellesbeite her. Riktignok ligger feltet høyt o. h. (nærmere 700 m), men myrene er stort sett av god kvalitet, med sterkt fall mot sør og gunstige grøfteforhold. Det er således stor sannsynlighet for at det vil lykkes å få til et godt beite på disse myrer. Det videre arbeid med planlegging av beitefeltet er overtatt av beitekonsulent Sakshaug.

Nord og sør for Målisetra på grensen mot Vang ligger et myrområde på ca. 500 dekar. Det omfatter vestlige del av myr nr. 389 og nordlige del av myr nr. 390. De viktigste myrtyper er grasmyr og grasrik mosemyr. I kantene nærmest setra er dessuten en del bjørkeskogmyr. Det meste av arealet er noenlunde vel formolda. Begge myrene heller mot vest. Dybden varierer mellom 0,5 og 4 m på undergrunn av sand, stein og grus. Seterveien til Målia kan biles, og det kan muligens bli tale om å anlegge kulturbeite her. Høyden over havet er 680—700 m.

De store myrer som grenser mot dette område både i nord og sør, bl. a. den tidligere nevnte Killingkjølen, er overveiende mindre gode eller dårlige dyrkingsmyrer.

Brenntorvmyrer: Myr nr. 390 sør for Målisetra er almenningens største brenntorvmyr. Ifølge tabell 4 inneholder den i alt ca. 1,700,000 m³ råtorv. Kvaliteten er noe vekslende, særlig i søre delen av myra hvor det finnes blaute partier som er dårlig fortorvet, iallfall i øverste meter. Stort sett er brenntorven brukbar fra 0,4—0,5 m under overflaten. Hele myra er lett å grøfte. Myra ligger nokså avsides, og selv om det er bilvei til Målisetra, vil transporten av torven likevel bli forholdsvis kostbar.

Mellom Storødegården og Gitvola seter, øst for almenningsveien kan nevnes myrene nr. 275, 278 og 280. De inneholder tilsammen omkring 1 mill. m³ råtorv. Lettest å utnytte er myr nr. 280, som ligger like ved vei og dessuten er lett å grøfte. Myr nr. 278 er ganske godt fortorvet og er lett å grøfte til Øksna. Heller ikke denne ligger langt fra vei og kan forholdsvis lett utnyttes. Myr nr. 275, som er den største av disse myrer, ligger på grensen mot Åmot og Elverum og således mer tungvint til i forhold til vei. Grøfteforholdene er gode og torven stort sett av brukbar kvalitet. Den nordlige del av myra er noen steder dårlig fortorvet, særlig i øvre meter, men gjennomgående anses torven brukbar fra omkring 0,5 m.

Øisetermyra (myr nr. 329) inneholder stort sett god brenntorv. Hovedmyra er nokså blaut og har tykt moselag, men fra vel 0,5 m dybde er myra som regel godt fortorvet. Den er lett å grøfte og ligger ca. 1 km øst for Øisetra. Det er nå bilvei fram til setra, og den nye almenningsveien vil gjøre transportforholdene noe lettere.

Nordvest for Gryllingsetra ligger Stormyra (myr nr. 454) som delvis inneholder god brenntorv. Moselaget er imidlertid tykt, og på små partier finnes litt strøtorv. Det største brenntorvparti, som ligger i myras nordvestlige del, er gjennomgående dårlig fortorvet til ca. 60 cm dyp. Myra er lett å grøfte, men ligger noe tungvint til i forhold til vei.

Foruten de nevnte områder er det i den nordlige del av almenningen flere mindre brenntorvmyrer, hvorav en del ligger bekvemt til.

Som tidligere nevnt er det her nord ganske store strekninger med forholdsvis grunne myrer. Fortorvingen er ofte meget god på disse myrer, men det torvlag som i tilfelle kan tas ut, blir så lite at disse myrer ikke er tatt med i tabell 4.

I midtre del av almenningen skal vi nevne myr nr. 197, vest for Nysetra. Torven er her gjennomgående av god kvalitet og myra er lett å grøfte. Løten almenning har påbegynt arbeidet med torvfabrikk her.

Videre nevnes myr nr. 183 ved Ebrotjernet. Torven er stort sett mindre god, og utnyttelsen vanskelig gjøres ved at Ebrotjernet først må senkes.

Sør for jernbanelinjen ligger Stormyra (myr nr. 8), hvor Løten almenning i mange år har hatt brenntorvdrift. I vest er en del avtorvet, men det er ennå meget torv igjen. Kvaliteten er for det meste

bra, men delvis finnes torv av mindre god kvalitet. Enkelte steder er det mange stubber, og en del tanger er nokså tungvinte å utnytte. Myra har imidlertid en meget heldig beliggenhet.

Inntil jernbanelinjen ved Talbak ligger myr nr. 6, som er meget godt fortorvet. Den er til dels nokså oppstykket og av den grunn noe tungvint å drive, men det oppveies for en stor del av den gunstige beliggenhet.

I området sønnenfor myrene nr. 6 og 8 nedover mot Rokosjøen ligger mange myrer som inneholder brenntorv av vekslende kvalitet. Myrene innen den østlige del av området har en mindre gunstig beliggenhet, men i vestlige del ligger myrene nærmere bygda og kan lettere utnyttes. Innen hele dette området finnes vesentlig mindre myrer. På Sandbekkmyra (myr nr. 51) har Løten almenning torvdrift i gang. Myra er imidlertid snart avtorvet, og det ble opplyst at en bare regnet med å ha torv igjen til 3—4 års vanlig drift.

Veamyra (myr nr. 66) nord for Rokosjøens vestende, er den største brenntorvmyr i søre delen av almenningen. Den ligger ikke langt fra vei og torven er stort sett ganske bra. Det står forholdsvis tett med furu på myra, og under boringene viste det seg å være mange stubber, så torven er noe tung å utnytte.

Sørligst i almenningen nevner vi myrene nr. 126, 139 (Lomtjernmyra) og myr nr. 161 (Rådelsmyra). Den siste ligger lengst sør på grensen mot «Kiærskogen» og Romedal, så det blir lang transportvei på torven. Kvaliteten er noenlunde god og myra er lett å grøfte.

Myrene nr. 126 og 139 ligger like ved veien til Dammen og er lettere å utnytte. Torven i myr nr. 126 er stort sett mindre god, mens den er noe bedre i myr nr. 139. Begge myrer er noenlunde lette å grøfte.

Som det fremgår av foranstående og dessuten av tabell nr. 4, inneholder myrene i Løten almenning brenntorv av noe vekslende kvalitet. Torvmyrenes beliggenhet i forhold til bilvei er nokså varierende, men dette er neppe til hinder for utnyttelsen av den overveiende del av torvmassen.

Strøtorvmyrer: Når en unntar myr nr. 138, hvor almenningens torvstrøfabrikk ligger, er det meget få myrer som inneholder strøtorv. I noen større dybder forekommer det strøtorv bare flekkevis på enkelte blaute myrpartier, men områdene er så små at de ikke er særskilt utskilt. Det bør kanskje nevnes at på Ekrummyra (myr nr. 188) er et ganske stort areal som inneholder strøtorv, men bare til ca. 0,5 m dybde. Det kan således neppe bli tale om anlegg av torvstrøfabrikk her, men det går an å produsere harvestrø, særlig da myra har en meget gunstig beliggenhet.

Videre kan nevnes at myr nr. 218 på et areal av ca. 20 dekar inneholder strøtorv til $\frac{3}{4}$ m dybde, og myr nr. 219, som har en størrelse av ca. 12 dekar, har et 0,5 m tykt strøtorvlag over det meste av arealet. Begge myrer ligger i kanten av almenningen, nord for Karterud.

2. Myrene i Solbergskogen.

Solbergskogen, som nå eies av Løten almenning, ligger i sørøstlige del av herredet på grensen mot Elverum. Her er undersøkt 5 myrer med et samlet areal av ca. 225 dekar. Alle myrene ligger langs grensen mot Elverum i nordlige del av skogen.

Som det fremgår av tabell 1 er det furuskogmyr og grasmyr som har størst utbredelse, tilsammen nesten 85 % av myrarealet. Formoldinga er stort sett langt fremskreden, og alle myrene er grøftet for skog. Undergrunnen består overalt av sand, grus og stein. Bare en enkelt gang ble påtruffet gytje under boringene. Dybden varierer mellom 0,5 og 4 m.

Storparten av disse myrer er nok skikket til dyrking hva kvaliteten angår, men andre forhold gjør at det neppe blir aktuelt med noen oppdyrking her. Det måtte i tilfelle være myrene nr. 4 og 5, Koiemyra og Presttjernkoiemyra (se oversiktskartet), som ligger nærmest bygda. For å få full nytte av en eventuell oppdyrking av disse myrer måtte imidlertid et par tjern senkes. Myr nr. 3, Snøplogmyra, har til dels en tett furubestand og inneholder dessuten mange stubber og er derfor lite fordelaktig å dyrke. Myr nr. 1, Tysbasmyra, er liten og ligger avsides. Myr nr. 2, Haratjernmyra, vil heller ikke kunne nyttes uten senkning av et tjern.

Myrene nr. 2 og 3 er tatt med i oversikten over brenntorvmyrer (tabell 4). Torv kvaliteten er stort sett tilfredsstillende, men ingen av disse myrer er lette å utnytte til brenntorv. Når det gjelder myr nr. 2 må Haratjern senkes, og myr nr. 3 inneholder mange stubber. I begge tilfelle dreier det seg bare om små arealer (se tabellen).

Den overveiende del av myrarealet innen dette område antas å være best skikket til skog.

3. Myrene i Løten bygd.

I Løten bygd er undersøkt et myrareal på omkring 700 dekar fordelt på 6 myrer. Av dette areal utgjør lyngrik mosemyr ca. 18 %, grasrik mosemyr ca. 1 %, grasmyr ca. 50 %, furuskogmyr ca. 22 % og bjørkeskogmyr ca. 9 %. Dybden veksler fra 0,2 til over 5 m og undergrunnen er mest sand, grus og stein. Myr nr. 503 ligger for størstedelen på leirundergrunn, og på myr nr. 504 (begge nummer refererer seg til oversiktskartet) ble flere ganger påtruffet gytje under boringene.

Myr nr. 214 (almenningskartet), som tilhører Halstenschof gård, ligger i nordlige del av bygda. Den har bare et areal av omkring 10 dekar utenom almenningen og strekker seg inn i almenningen hvor det ligger et litt større areal som for største delen er oppdyrket. Myra, som ligger inntil en bekk, er sterkt sandblandet.

Også myr nr. 98 (almenningskartet) ved Trønneshagen ligger delvis i almenningen. Det er en meget god grasmyr, men ligger noe lavt i forhold til Svartelva.

Myr nr. 502, Ullermýra (oversiktskartet), ligger vel 1 km nordøst for Løten st. Her har tidligere vært et større brenntorvanlegg, og en stor del av myra er avtorvet. I nordvestlige og vestlige del er det imidlertid en del torv igjen. Kvaliteten er stort sett bra, og selv om myra ikke har vært oppdemmet anses torven ennå stort sett for brukbar. Det er nå påbegynt oppdyrking i sør- og vestkanten av myra.

Myr nr. 503, Norsengmyra (oversiktskartet), inneholder noenlunde brukbar brenntorv, som er dekket av et ca. 0,5 m tykt strøtorvlag av dårlig kvalitet.

Myr nr. 504, Adalsfløta (oversiktskartet), ligger på begge sider av Svartelva i søre delen av bygda. Det er en god grasmyr med rik vegetasjon, men den ligger så lavt at senkning av elva er en betingelse for oppdyrking.

Endelig nevnes myr nr. 505 (oversiktskartet), som ligger ved Svarttjern sør for Rokosjøen. Den alt overveiende del er tuet furuskogmyr med tykt moselag lite skikket for oppdyrking. Derimot inneholder den ganske bra brenntorv, og kjørevei går omtrent fram til myra.

4. Myrene i «Kiærskogen».

«Kiærskogen» danner den største private skogstrekning i Løten herred. Arealet er ca. 45,000 dekar. Derav er 6,543 dekar myr, beregnet på grunnlag av bestandskart over skogen i mst. 1 : 10,000.*)

Av disse myrer er alle over 20 dekar undersøkt, dessuten er det også foretatt en del stikkprøver blant de mindre myrer som falt i marsjruten.

Totalarealet av myrer over 20 dekar utgjør 5250 dekar fordelt på 47 myrer. Arealet av myrer under 20 dekar er 1293 dekar. Arealfordelingen mellom de forskjellige myrtyper er vist i tabell 1 for alle myrer over 20 dekar.

Den dominerende myrtype er også her grasrik mosemyr. Som en undergruppe er utskilt en grasfattig type, «grasfattig mosemyr». Denne type står på overgangen mot ren mosemyr, men inneholder såpass meget halvgrasvegetasjon at den ikke kan regnes som ren mosemyr. Tilsammen utgjør disse myrtyper 3,307 dekar, og herav er 612 dekar grasfattig. Mosemyrene er som oftest dekket av et temmelig tykt uformolda moselag som gjør en eventuell oppdyrking vanskelig. Av og til kan en dog påtreffe partier hvor moselaget ikke er særlig sjenerende og hvor myrjorda under moselaget er noenlunde vel formolda.

En del av grasmyra er lavtliggende partier som ikke lar seg utnytte uten i forbindelse med større senkningsarbeider. Grasmyra er i det hele svært våt. Arealet av grasmyr er 207 dekar.

*) Heller ikke dette kart har vi kunnet publisere av økonomiske grunner.

Av skogmyr er utskilt typene blandingsskogmyr og furuskogmyr. Den førstnevnte type er oftest en blanding av gran, furu og bjørk. Hvor gran og bjørk dominerer er denne myrtype av forholdsvis god kvalitet. Typen opptrer fortrinsvis på småmyrer og mindre områder og bukter av større myrpartier, men ved grøfting er også større myrer innvunnet for skogen. Disse skogmyrer er tidligere gras- og grasrike mosemyrer. De beste eksemplarer på en slik utvikling er Stormyra og Kyruddalsmyra, nær Nøkleby.

Furuskogmyra er oftest av mindre bra kvalitet i det øvre lag. Bunndekket består gjerne av den vegetasjon som karakteriserer den lynnrike mosemyr.

Sett fra jordbruksynspunkt finnes de beste myrene i den nordre og laveste del av skogen. Særlig må Dalsmyra, Arnormyra og visse partier av Kolmyra nevnes. Dalsmyra er for en del tilvokset med skog, men står ennå på overgangen mellom grasmyr og skogmyr. Arnormyra er svært våt, da det er stor tilstrømning av vann her, og det vil muligens bli vanskelig å få senket grunnvannet nok. Kolmyra er av temmelig ujevn kvalitet, men de bedre partier av den lar seg utnytte.

I den sørlige og høystliggende del av skogen er myrene stort sett av mindre god kvalitet. De beste myrpartier her finnes på Kjærnlimyra og dessuten de små Pålsmyrene (under 20 dekar). Omkring disse siste er også fastmarka bra.

Fortorvingsgraden er stort sett lav for samtlige myrer. Bedre fortorva myr ble påvist på mindre partier, men disse er askerike og vanskelig nyttbare. I tabell 4 er tatt med de påviste brenntorvmyrer og i tabell 3 vil en finne en del brenntorvanalyser herfra.

God strøtorv finnes det lite av i «Kiærskogen». Forekomstene er oftest av mindre utstrekning. Strøtorv finnes i myr nr. 46, Stormyra, men også der er det bare mindre partier.

De fleste av myrene i «Kiærskogen» er vanskelig nyttbare enten det gjelder dyrking, brenntorv- eller strøtorvproduksjon. Ved undersøkelsen fikk en helst det inntrykk at en fortsatt må søke å få skogen ut på myrene her. Den skoggrøfting som allerede har funnet sted i stor målestokk viste bra resultater de fleste steder. For en del skyldes nok dette at det er de forholdsvis beste myrer som er tatt i bruk først, men det finnes ennå atskillig myr som med fordel vil kunne grøftes. Særlig gjelder dette myrer og myrpartier der skogen allerede er vandret inn. De snaue «kjølene» lar seg vel neppe utnytte rasjonelt ennå, men bukter og grunnere partier vil selv her med fordel kunne grøftes for skog.

Litt om jordbruksforhold i Løten.

Etter folketellingen i 1930 var den samlede folkemengde i Løten 6158 hjemmehørende personer, det er 16,82 pr km². Av den mannlige befolkning over 15 år var 1265 eller 61,1 % knyttet til jordbruk og skogbruk.

Til belysning av jordbruksforholdene tar vi med noen tall fra jordbrukstellinga i 1929.

Fordelingen av landarealet i herredet var:

Dyrket jord	35,910	dekar eller	10,1	%
Naturlig eng	5,520	»	»	1,6
Utslåtter	520	»	»	0,2
Produktiv skog	253,120	»	»	71,3
Annen mark	59,800	»	»	16,8

I alt 354,870 dekar eller 100,0 %

Det fremgår av sammenstillingen at skogmarka inntar en dominerende plass, men prosenten av den dyrkede jord er atskillig høyere enn i naboherredet Elverum, hvor den bare utgjør 2,4 %. Av «annen mark» utgjør myrene 43,230 dekar eller ca. 12,2 % av landarealet.

Antall jordbruk fordelt etter størrelsen av deres innmarksarealer fremgår av nedenstående sammenstilling:

	Skyld- satte bruk	Ikke skyldsatte bruk	Sum	%
Boliger med inntil 2 dekar innmark	137	66	203	21,0
Boligbruk 2,1—5 dekar innmark	76	11	87	9,0
Småbruk 5,1—10 » »	117	18	135	13,9
» 10,1—20 » »	183	14	197	20,3
Småbruk og gårdsbruk 20,1—50 » »	156	4	160	16,5
Gårdsbruk 50,1—100 » »	69	0	69	7,1
» 100,1—200 » »	68	0	68	7,0
» 200,1—300 » »	24	0	24	2,5
» 300,1—500 » »	23	0	23	2,4
» 500,1—700 » »	3	0	3	0,3
Tilsammen	856	113	969	100,0

Det fremgår av sammenstillingen at gruppene «Boliger» og «Småbruk mellom 10,1 og 20 dekar innmark» er sterkt representert. Antall bruk i intervallet 5,1 til 50 dekar innmark utgjør tilsammen 50,7 % av det samlede antall.

Bruken av den dyrkede jord er slik:

	I % av dyrket jord:		
	Korn og erter	I alt åpen åker	Eng
Løten	35,9	50,9	49,1
Riket	22,7	35,2	64,8

Følgende sammenstilling viser hvordan fordelingen mellom åkervekstene er:

Korn og erter dyrket til modning:

	Høst- hvetete	Vår- hvetete	Høst- rug	Bygg	Havre	Bland- korn	Erter	I alt
Dekar	31	327	641	4036	7476	286	96	12893
I % av dyrket jord	0,09	0,91	1,78	11,24	20,81	0,80	0,27	35,90

Blant kornslagene inntar havre og bygg en dominerende plass og utgjør tilsammen over 89 % av arealet som brukes til korn og erter.

Andre åkervekster:

	Grønn- fôr	Po- teter	Fôr- neper	Kål- rot	Kål	Gul- rot	I alt
Dekar	523	2404	1333	335	38	12	4645
I % av dyrket jord	1,46	6,69	3,71	0,93	0,10	0,03	12,93

Antall husdyr ved jordbrukstelingen i 1929 stiller seg slik:

Hester	681	Geiter	353
Storfe	4405	Svin	1700
Sauer	1010		

Antall husdyr pr. 100 dekar dyrket jord er mindre i Løten enn gjennomsnittlig for rikets bygder for alle husdyr, unntatt svin. Særlig lavt er antallet av sauer og geiter. Utrechnet pr. 100 dekar dyrket jord stiller tallene seg slik for Løten: 1,9 hester, 12,3 storfe, 2,8 sauer, 0,1 geiter og 4,7 svin, mens de tilsvarende tall for rikets bygder er følgende: 2,3 hester, 15,8 storfe, 19,8 sauer, 4,2 geiter og 3,7 svin.

For å gi en oversikt over de klimatiske forhold i herredet hitsettes noen tall fra Løten og et par nærliggende stasjoner:

Stasjonens navn:	Løten	Elverum	Vang på Hedmark
Stasjonens h. o. h. i m	351	188	233
Normal nedbørshøyde i mm	601	663	524
Normal nedbørshøyde i mai—august i mm	283	308	252
Middeltemperatur i mai—august C°	—	12,7	12,8
Årets middeltemp. C°	—	2,6	3,4

Temperaturobservasjoner foreligger ikke for stasjonen i Løten.

Stort sett er de klimatiske forhold i Løten gunstige for jordbruksdrift, iallfall i de lavere deler av herredet. Den nordlige og høyreliggende del (500—800 m o. h.) er ikke så heldig stilt, men de dyrkingsforsøk som er utført av forsøksleder Glærum i Vang almenning under noenlunde tilsvarende forhold tyder på at det er atskillige mu-

ligheter for jordbruket også innen den høyereliggende del av Løten herred.

Som tidligere nevnt kommer 50,7 % av alle bruk i Løten inn under størrelsesgruppene med fra 5,1 til 50 dekar innmark. De fleste av disse bruk er for små til å gi en familie arbeid og underhold hele året, og eierne må delvis skaffe seg inntekter utenom gårdsbruket. En utvidelse av disse bruk til mer selvstendige gårdsbruk ville i mange tilfelle være ønskelig.

Når det gjelder tilleggsjord til for små bruk og jord til bureising er det vanskelig å skaffe arealer av betydning i selve Løten bygd. Å ta de små private skogteiger eller dele opp gamle bruk fører neppe fram, og udyrket myr er det her lite av. En stor del av almenningen derimot ligger bekvemt til for dyrking, og hvis etterspørselen etter jord tiltar i betydelig grad, er det sannsynlig at det vil komme krav til almenningen om å avstå ikke bare myr, men også en del forsumpet skogmark som måtte egne seg for dyrking.

Som tilleggsjord til små bruk vil myrene i mange tilfelle være brukbare, og mange myrer, selv i almenningens høyereliggende deler, vil kunne benyttes til dette formål. Som nevnt har allerede 10 småbrukere fått planlagt kulturbeite på myr ved Gitvola seter, og en får håpe at dette forsøk blir vellykket og vil danne innledningen til en planmessig utnyttelse av almenningens myrer både til kulturbeite og foravl.

TORVLÅNEFONDET

RETTLEIING FOR LÅNSØKERE.

Av overrettssakfører, sekretær i Landbruksdepartementet

Per Odd Schiefloe.

NÅR en skal prøve å gjøre i stand ei rettleiing for lånsøkere, kan det i første omgang synes naturlig å gjøre dette på den måten at en arbeider ut et skjema som det da bare skulle være å fylle ut.

Imidlertid er de faktiske tilhøva i torvindustrien så varierende at det er vanskelig å få i stand et klart og greit skjema for lånesøknader.

Jeg har derfor valt å gjøre det på den måten at jeg etter ei kort omtale av de to lånetyper punktvis gjennomgår de ting som en lånsøker skal eller bør gjøre greie for i lånesøknaden. Videre har jeg satt opp et eksempel på en søknad.

Lånetypene.

Lånereglene skiller mellom to slag lån, anleggslån og driftslån.